

Ključ raja

Ciljevi:

- produbiti poznavanje pojmova: ljubav i sloboda
- upoznati se sa životom sv. Ivana apostola
- upoznati se s osnovnom poviješću tvrđave sv. Ivana u Dubrovniku
- poticati prihvaćanje dinamike kršćanske ljubavi kao odluke
- razvijati vjernost Kristovu pozivu na ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Ključni pojmovi:

- kršćanska ljubav, sloboda, sveti Ivan, tvrđava sv. Ivana

Oblici rada:

- individualni rad, frontalni rad, grupni rad

Metodički postupci:

- pripovijedanje
- razgovor
- analiza teksta
- izrada plakata
- kreativno pisanje
- izrada makete.

Nastavna sredstva i pomagala:

- Biblija
- računalo
- projektor
- radni listovi s tekstovima
- fotografije i naslovi
(tematske: iz časopisa i s portala, kršćanskih i svjetovnih)
- plakatni papir
- papiri u boji
- pribor za pisanje
- razne male i velike kutije (ambalaža od kuhinjskih potrepština),
staklenke u koje se može umetati papir.

UVODNI DIO (20 min)

MOLITVENO-MEDITATIVNI POČETAK

*»Stavi me kao znak na srce,
kao pečat na ruku svoju,
jer ljubav je jaka kao smrt,
a ljubomora tvrda kao grob.
Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav
niti je rijeke potopiti. (...)
Da netko daje za ljubav sve što u kući ima,
taj bi navukao prezir na sebe.«*

(Pj 8,6–7)

Zapjevati pripjev:

*Gospodine, pomози nam da te više ljubimo,
Gospodine, pomози nam da se više ljubimo.*

MOTIVACIJA I NAJAVA TEME

Voditelj zamoli sudionike da dovrše započete rečenice:

- Ljubav je...
- Ljubav nije...

Sudionici koji se dobrovoljno jave čitaju svoju rečenicu.

Voditelj potom ispriča ili pročita sljedeću priču:

Majka i mali sin šetali su plažom. Odjednom sin iznenadi majku pitanjem: »Mama, reci mi kako se čuva ljubav?« Majka mu je na to odgovorila: »Zagrabi šaku pijeska i stisni je najčvršće što možeš.« Sin to i napravi. Što je više stiskao šaku, to je više pijeska curilo iz šake. »Ali, mama, pijesak mi bježi iz ruke!« uznemireno je zaključio sinčić. »Zagrabi onda ponovno šaku pijeska, ali ovaj put je nemoj zatvarati«, reče mu majka, a on tako i učini. No tada je zapuhao vjetar i otpuhao pijesak iz ruke. »Ni ovako ga ne uspijevam zadržati«, zaključio je već plačnim glasom sinčić. »Onda pokušaj onako kako ti smatraš da treba, a da bi ti pijesak ostao u šaci«, uputi ga majka. Sinčić je na to zagrabio novu šaku pijeska i šaku oblikovao kao zdjelicu, tako da pijesak ne može iscuriti, a ni vjetar ga ne može otpuhati. »Vidi, mama«, vikao je ponosno sinčić, »pijesak mi je napokon u ruci!« »Sine,« odgovori mu mama, »upravo se tako čuva ljubav.«

(nepoznati autor)

RAZGOVOR O TEKSTU

- Kako biste svojim riječima izrekli poruku priče?

Ljubav ne zarobljava drugoga, ne želi ga samo za sebe. Tamo gdje nema brige za drugoga, nego se očituje indiferentnost, također nema ljubavi. Ljubav zahtijeva pažnju, brigu, treba je njegovati. Očituje zanimanje za drugu osobu, ali ostavlja slobodu i živi od slobode.

- Možete li se sjetiti još neke usporedbe o ljubavi?

Jedna od čestih je ptica. Nije isto pružiti joj krletku ili je pustiti da sagrađi gnijezdo. Ključne riječi su nesebičnost, sloboda i briga.

Ljubav i sloboda su stoga nerazdvojne. No mi ponekad upravo ljubav i slobodu doživljavamo kao kontradiktorne stvarnosti. Primjerice, čini nam se da nas ljubav prema Bogu ograničava i dokida našu slobodu. Slično je s vjernošću u braku ili celibatu. Ako se oženiš/udaš ili posvetiš Bogu, naizgled gubiš svoju slobodu. No upravo je takav izbor vrhunac slobode, jer u slobodi se odlučujemo za jednu osobu ili za Boga, u slobodi se povjeravamo toj drugoj osobi. Ljubav je sloboda, onaj tko ljubi slobodan je. Daje slobodno, nesebično i radosno. Sloboda ostvarena u ljubavi vodi nas bližnjima, potiče na služenje i činjenje dobra.

- Slobodno služenje u ljubavi dar je Duha Svetoga koji primamo u sakramentu svete potvrde. Što činimo s tim darom? Promislimo samo koliko mladih nakon sakramenta potvrde kaže Crkvi »zbogom«... Što mislite zašto se to događa?

GLAVNI DIO (40 min)

OBRADA TEME

Uvod: Tvrđava sv. Ivana i njezina simbolika

Ljubav ima mnogo oblika: od roditeljske preko prijateljske do zaručnice i bračne ljubavi. Isusov poziv na ljubav uključuje sve ljude pa govorimo ne samo o naravnoj, već i o vrhunaravnoj ljubavi koja uključuje nesebičnu pomoć i neznancu, pa čak i neprijatelju.

Za osobe koje su svoj dar ljubavi ostvarile u braku ili u posvećenom životu (celibatu) često se kaže da su »našle svoju sigurnu luku, luku u kojoj su se smirile«. Simbolično, u Dubrovniku, u staroj gradskoj luci s južne strane, nalazi se tvrđava sv. Ivana apostola iz 14. stoljeća. Ova tvrđava nekada je imala obrambenu ulogu za Grad, a danas su u njoj smješteni akvarij, Institut za more i priobalje te zbirke Pomorskog muzeja koje čuvaju uspomene na ljubav prema moru i slobodi, a terase služe kao ljetna pozornica za potrebe Dubrovačkih ljetnih igara.

Upoznavanje sa životom sv. Ivana apostola

Svetog Ivana apostola kršćanska tradicija naziva apostolom, odnosno, evanđelistom ljubavi. Rođen je u Betsaidi u Galileji početkom I. st., a umro je na otoku Patmosu 101. godine. Jedan je od »stupova« Jeruzalemske crkve, prve zajednice kršćana. Poznat je i kao Isusov ljubljani učenik (Iv 13,23 i Iv 21,7) koji u svojim spisima također neprestano potiče na ljubav. Roditelji su mu bili Zebedej i Saloma, a brat mu bijaše sveti Jakov Stariji. Prvotno je s obitelji bio ribar na Galilejskom moru pa učenik i suradnik sv. Ivana Krstitelja. Prvi je sa sv. Andrijom pošao za Kristom. Nalazi se, uz sv. Petra i sv. Jakova Starijega, svoga brata, u užoj skupini učenika koju Isus u određenim okolnostima uzima sa sobom, u čemu se očituje Učiteljev prisniji odnos s tom trojicom.

Unatoč opasnosti, najveću vjernost i hrabrost sv. Ivan je pokazao kada je ostao, kao jedini od apostola, zajedno s Isusovom majkom Marijom, Marijom Kleofinom i Marijom Magdalenom podno križa raspetoga Isusa (Iv 19,25). Tada je Isus svoju majku povjerio baš njemu da se za nju brine (Iv 19,26).

Ivan se nakon Petrova i Pavlova mučeništva 60-ih godina nastanjuje u Efezu u Maloj Aziji, imenuje biskupe i osniva kršćanske zajednice. Tradicija nam govori kako je bio odveden u Rim gdje ga je car Domicijan osudio na paljenje u vrelom ulju. Međutim, čudesno se izbavio od smrti. Ivan je potom bio osuđen na rad u rudnicima na zatvorskom otoku Patmosu gdje je u današnjoj Špilji Otkrivenja napisao novozavjetnu knjigu Otkrivenje. Smatra se da je sv. Ivan bio najmlađi od dvanaest Isusovih izabranih učenika te da ih je sve nadživio. Doživio je duboku starost te je bio jedini od apostola koji nije prošao kroz mučeničku smrt. Umro je oko 101. godine za vrijeme treće godine vladavine cara Trajana u Efezu. Svetom Ivanu apostolu pripisuje se autorstvo četvrtog evanđelja (Evanđelja po Ivanu), zatim Prve, Druge i Treće Ivanove poslanice te knjige Otkrivenja.

Susret s biblijskim tekstom

Voditelj čita evanđeoski odlomak Iv 15,9–12

*»Kao što je Otac ljubio mene tako sam i ja ljubio vas;
ostanite u mojoj ljubavi.*

Budete li čuvali moje zapovijedi,

ostat ćete u mojoj ljubavi;

kao što sam i ja čuvao zapovijedi

Oca svoga te ostajem u ljubavi njegovoj.

To sam vam govorio

da moja radost bude u vama

i da vaša radost bude potpuna.

Ovo je moja zapovijed:

I ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio!«

Kratka emocionalna stanka.

Pitanja:

- Kako biste jednom riječju izrazili dojam koji na vas ostavlja ovaj tekst?
- Koja vas se rečenica ili riječ posebno dojmila?

PRODUBLJIVANJE TEME

Sveti Ivan apostol često je govorio svojim zajednicama da će se kršćani prepoznati po tome koliko žive ljubav u svome životu. Sada ćemo kroz rad u skupinama pokušati malo dublje ući u temu ljubavi koja obilježava kršćanski život.

Rad u skupinama

1. skupina

dobije radni list na kojemu se nalazi sljedeći tekst Phila Bosmansa. Pomoću pripremljenih fotografija, papira u boji i flomastera treba osmisliti plakat koji će prikazati sadržaj ovog teksta.

*Ljubav je jedini ključ
koji odgovara vratima raja.
U svakom smiješku,
u svakoj dobroj riječi,
u svakoj pažnji koju poklanjaš,
komadić je raja.
Komadić je raja i u svakom srcu koje
za unesrećenog postaje luka spasa,
u svakom domu gdje ima kruha, vina
i ljudske topline.
Komadić je raja u svakoj oazi
gdje cvate ljubav
i gdje čovjek postaje čovjek,
gdje su jedni drugima braća i sestre.
Bog je svoju ljubav stavio u tvoje ruke kao ključeve raja.*

(Phil Bosmans)

2. skupina

Članovi skupine trebaju se prisjetiti svoje najdraže pjesme koja pjeva o ljubavi. Glasovanjem trebaju izabrati melodiju koju će svi znati otpjevati.

Umjesto teksta koji govori o ljubavi prema djevojci/mladiću trebaju staviti izabrane riječi iz pročitanoog teksta Ivanova evanđelja te uvježbati otpjevati pjesmu.

3. skupina

Sudionici ove skupine najprije će pojedinačno završiti rečenice:

- Božju ljubav u svom životu osjetio/osjetila sam...
- Ljubav prema bližnjima u svom životu pokazujem...

Potom trebaju, uz pomoć pripremljenih materijala, improvizirati maketu tvrđave sv. Ivana u Dubrovniku. Ona će odozgora ostati otvorena, a unutra će se vidjeti najvrjedniji sačuvani eksponati koji će svjedočiti o današnjem vremenu i o tome kako bi se sudionike skupine, kao mlade kršćane, moglo prepoznati po prakticiranju ljubavi. U tu svrhu koristit će riječi koje su pisali kao svoje završetke rečenice. Mogu dodati i druga djela koja će budućim posjetiteljima svjedočiti o vjeri i ljubavi tih mladih kršćana.

PREDSTAVLJANJE REZULTATA RADA U SKUPINAMA

Svaka skupina u plenumu prikazuje rezultate svoga rada.

Aktualizacija

- Uzeti ponovno one papiriće na kojima su sudionici pisali što ljubav jest, a što nije. Razmisliti nakon razgovora i razmišljanja tijekom kateheze, bi li nešto promijenili u tim rečenicama. Što bi promijenili, što novoga dopisali, što prekrížili? Učiniti to, a dobrovoljci mogu opet iznijeti naglas svoje promjene u razmišljanju.
- Kako s takvim pogledom na ljubav zamišljam župnu zajednicu koja bi bila »predokus raja«? Kako mogu svojom angažiranošću doprinijeti stvaranju takve župne zajednice?

ZAKLJUČNI DIO (10 min)

SINTEZA

Sveto pismo već i u Starom zavjetu pokazuje ljubav prema Bogu i bližnjima kao put u istinski život.

»Gledaj! Danas preda te stavljam: život i sreću, smrt i nesreću. Ako poslušáš zapovijedi Gospodina, Boga svoga, koje ti danas dajem — ako ih poslušáš ljubeći Gospodina, Boga svoga, hodeći njegovim putovima, vršeći njegove zapovijedi, njegove zakone i njegove uredbe, živjet ćeš i razmnožit će te Gospodin, Bog tvoj, i blagoslovit će te u zemlji u koju ulaziš da je zaposjedneš. Pred vas stavljam: život i smrt, blagoslov i prokletstvo. Život, dakle, biraj, ljubeći Gospodina, Boga svoga, slušajući njegov glas, prijanjajući uz njega, da živiš ti i tvoje potomstvo. Tâ on je život tvoj, tvoj dugi vijek, da bi mirno mogao boraviti na zemlji za koju se Gospodin zakle ocima tvojim Abrahamu, Izaku i Jakovu da će im je dati.« (Pnz 30,15–16. 19b–20)

Isus stavlja dvije zapovijedi ljubavi na mjesto svih ostalih pojedinačnih zapovijedi. Duh Sveti je onaj koji nam daje milost da možemo ljubiti Boga i bližnje. Zato je potrebno moliti se i otvoriti se Duhu Svetomu da on preobražava naše živote u živote ispunjene dobrom i ljubavlju koja je plod slobodnog opredjeljenja.

MEDITATIVNO-MOLITVENI ZAVRŠETAK

U tišini pogledati videomeditaciju:

<http://www.youtube.com/watch?v=-mCHZaQkN28>

ili

<http://www.youtube.com/watch?v=DHusaIFym2c>

Ako to nije moguće, može se izmoliti sljedeća molitva:

Ti si svet Gospodin,

Bog jedini, koji čudesa stvaraš.

Ti si jak, ti si velik, ti si svevišnji.

Ti si svemogući kralj.

Ti si, Oče Sveti, kralj neba i zemlje.

Ti si trojstven i jedini Gospodin Bog nad bogovima.

Ti si dobro, svako dobro, najveće dobro,

Gospodin Bog živi i istiniti.

Ti si ljubav, sveta ljubav.

Ti si mudrost, ti si poniznost,

ti si ufanje, ti si ljepota,

ti si blagost, ti si sigurnost,

ti si mi spokojstvo, ti si radost, ti si nada naša i veselje.

Ti si pravednost, ti si umjerenost.

Ti si ljepota i blagost, ti si moje utočište.

Ti si mi čuvar i branitelj, ti si zaklon moj.

Ti si naša nada, ti si vjera naša.

Ti si naša ljubav.

Ti si naš vječni život:

Veliki i divni Gospodine, svemogući Bože,

milosrdni Spasitelju.

(Franjo Asiški)